

FOs innspill til familie- og kulturkomiteen på høring om endringer i barnevernsloven mv. (kvalitetsløftet i barnevernet). Prop. 83 L (2024-2025)

Satsingen på å sikre og utvikle kvaliteten i barnevernet må fortsette

FO organiserer tusenvis av barnevernsarbeidere som følger opp barn og foreldre. Vi er opptatt av at kvaliteten i barnevernet ikke kan hvile på den enkelte ansattes kompetanse. For å sikre kvalitet, må systemet og strukturene rundt barnevernet være på plass. Kunnskapen som lå til grunn for barnevernsreformen og kvalitetsløftet, samt Riksrevisjonens rapport av 24.04.25 understreker at det fortsatt er store utfordringer. Barnevern er et krevende og sammensatt fagområde hvor god kompetanse nærmest dem det gjelder er viktig. FO er positive til et bredere fokus på hva som skaper kvalitet i barnevernet. Vi vil samtidig understreke at det er barnevernspedagoger, sosionomer og vernepleiere som innehar kjernekompetansen i barnevernet. Gjennom grunnutdanningene blir disse kvalifisert til å utøve skjønn, ta faglig forsvarlig beslutninger og jobbe miljøterapeutisk.

En fortsatt styrking av ledelseskompetanse gjennom kompetansekrav, kombinert med læringsnettverk og veiledning er etter FOs mening helt avgjørende for å sikre god faglig utvikling i barnevernet. God internkontroll er et annet viktig grep for å sikre kvalitet i tjenesten. Videre mener FO det er behov for å vurdere hvorvidt forsvarlighetskravet og relevante veiledere er tydelige nok når det gjelder forsvarlig kompetanse.

Satsningen som foreslås på veiledning for nyansatte er god og støttes. Samtidig mener vi at systematisk veiledning har et mye større potensiale, og at det derfor må styrkes for alle ansatte.

Utdanning skal lønne seg, også i barneverntjenesten

Masterkravet i kommunalt barnevern har vært ett av flere verktøy for å utvikle kompetansen i kommunalt barnevern. Andre viktige verktøy er satsning på kliniske spesialiseringer og relevante videreutdanninger der det er lagt til rette for å kombinere utdanning og arbeid.

FO har medlemmer som både støtter og ikke støtter gjeldende masterkrav. Samtidig er det bred enighet om at det fortsatt er behov for å styrke kompetansen. Det er fortsatt viktig å stimulere til at ansatte får ta master og får lønnsuttelling for dette. FO forutsetter derfor at dagens tilskuddsordning ikke bare blir videreført, men også styrket i det videre utviklingsarbeidet. FO anbefaler i samarbeid med KS at det utvikles nasjonale modeller for støtte til kompetanseutvikling, tilsvarende ordningen for skolesektoren¹.

Utdanning skal lønne seg. Vi har mange medlemmer som har tatt master, men som enda ikke er løftet til masterkoden. Med dagens økonomiske situasjon for kommunene, og det reduserte masterkravet, er det mange som ikke vil få uttelling for en masterutdanning, en kompetanse alle er enig i at det er behov for i barnevernet. Når økonomiske konsekvenser av å redusere masterkravet beskrives i proposisjonen vises det til at kommunene kun skal kompenseres for masterlønning til leder og stedfortreder. Det tas ikke høyde for de økte utgiftene kommunene får for å lønne ansatte som allerede har master og de som er i ferd med å ta master. Det mener vi er uheldig, og går ut over ansatte som har fulgt tidligere politiske anbefalinger og tatt master med tro på lønnsmessig uttelling.

Vi anbefaler at komiteen vedtar følgende merknader:

Stortinget ber regjeringen i samarbeid med partene å:

A) Komme tilbake med budsjettforslag som sikrer bedre statlig støtte til kompetanseutvikling i det kommunale barnevernet, etter modell av det nye statlige kompetanseordningene for

¹ [Om videreutdanning for lærere studieåret 2025–2026 | udir.no](https://udir.no)

ansatte i skole og barnehage. Kompetansetiltakene må ta utgangspunkt i kommunenes, tjenestenes og ansattes ulike behov, og bidra til praksisnær og variert kompetanse.

B) kartlegge antall ansatte i barnevernet som har master eller som er i ferd med å ta en master, og kompensere kommunene med lønnsmidler slik at disse får opprykk til masterkode og lønn iht. kompetanse

C) utforme et forslag til nytt forsvarlighetskrav i barnevernlovens § 1-7 i tråd med prinsippene for kompetanse i helse- og omsorgstjenestelovens § 4. Videre å komme tilbake til Stortinget med forslag til nytt forsvarlighetskrav.

Forsvarlighet i institusjonene sikres ved en kombinasjon av utdanning og erfaring

FO er ikke enig i forslaget om at tre års erfaring i minst 50% stilling kan sidestilles med bachelorutdanning. Institusjonsbehandling og omsorg er en balanse mellom maktbruk, terapi og omsorg som både krever inngående kunnskap og god skjønnsutøvelse. Ungdom får ofte hjelp under tvang for utfordringer de selv ikke nødvendigvis erkjenner, eller er enige i at de har. Et flertall av de ansatte må derfor ha spesialisert kompetanse i miljøterapeutisk behandling og endringsarbeid for å kunne ivareta de gjeldende kravene til forsvarlighet.

FO mener at ansatte i barnevernsinstitusjoner uten bachelor er et viktig supplement til ansatte med bachelor. Vi vil samtidig understreke at det er barnevernspedagoger, sosionomer og vernepleiere som må utgjøre kjernekompetansen i institusjonene.

D) Vi ber om at komiteen sikrer at tre års arbeidserfaring betyr erfaring tilsvarende 3 år i full stilling, jf. foreslått § 10-8, tredje ledd, og tilsvarende for omsorgssentre (jf. dagens § 11-5).

Kommunale botiltak er et positivt tilskudd, men forsvarligheten må sikres

FO støtter at kommunale botiltak skal kunne brukes som hjelpetiltak. Ungdom som får hjelpetiltak etter barnevernsloven, har et særlig hjelpebehov. Av det følger at unge i botiltakene også vil ha behov for miljøterapeutisk hjelp. Å planlegge og legge til rette for god omsorg, utvikling og et godt oppvekstmiljø i botiltak vil dermed kreve miljøterapeutisk kompetanse. FO mener det må stilles mer spesifiserte krav til kompetanse i de kommunale botiltakene.

Vi ber komiteen vedta følgende tillegg i § 9 A-5:

E) Botiltaket skal ha en skriftlig plan for sin virksomhet og føre internkontroll for å sikre forsvarlig drift.

F) Botiltaket skal ha en leder og en stedfortreder for leder med de samme krav til kompetanse som gjelder for barnevernsinstitusjon etter § 10-18

Øvrige lovforslag

Det er skuffende at man ikke senker aldersgrensen for barns partsrettigheter til 12 år, eller innfører en ny advokatordning for barn fra 12 år i saker for nemnda og domstolen.

Vi støtter at barnevernstjenesten skal kunne stanse samvær dersom det er fare for at barnet blir skadelidende.

Det foreslås flere endringer i barnevernslovens kapittel 10 for å sikre forsvarlig omsorg, beskyttelse og rettsikkerhet for barn og unge som bor på institusjon. Det er viktig å endre dagens regelverk slik at ansattes handlingsrom for å gi hjelp til barn og unge som bor på barnevernsinstitusjon tydeliggjøres. Barn og unges rettigheter må samtidig være i tråd med barnekonvensjonen.

Vi mener det er foreslått flere gode endringer når det gjelder fosterhjemstiltak, blant annet retten til pensjon for frikjøpte fosterforeldre. Vi er likevel bekymret for at det blir store ulikheter i pensjon når det er opp til den enkelte kommune til å bestemme nivå på pensjonen.

Støtter ikke endring av tverrfaglig helsekartlegging

FO støtter ikke foreslåtte endringer når det gjelder tverrfaglig helsekartlegging. Ny organisering vil kreve mer ressurser, og føre til en økt belastning for barnet gjennom flere oppmøtepunkter. Tverrfagligheten forsvinner ved at man ikke gjør felles kartlegging eller drøfting underveis før man skriver rapport. Medlemmer hos oss opplever at det tverrfaglig samarbeidet har fungert godt og burde styrkes.

Bekymret for utrulling av ny retning for institusjonsbarnevernet

FO er enig i at det er viktig at en omstilling av institusjonsbarnevern gjøres over tid, men vi er bekymret for presiseringen om at utrulling vil avhenge av det økonomiske handlingsrommet.

Vi ber derfor om at komiteen vedtar følgende merknad:

G) Stortinget ber regjeringen i samarbeid med partene om å utarbeide en forpliktende plan for utrulling av ny retning for institusjonsbarnevernet som sikrer at alle gjeldende krav til forsvarlighet og kvalitet opprettholdes eller styrkes.